4-ŞÖBA · QIŞLOQ XÖJALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRIŞ

RAQAMLI IQTISODIYOTNING O‘ZBEKISTON YAIMDAGI O‘RNI VA RAQAMLI INFRATUZILMA RIVOJI

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, çorvaçilik va biotexnologiyalar universiteti Nukus filiali

Allaniyazov Paraxat Ataniyazoviş *e-mail: paraxatallaniyazov7@gmail.com*

Koşmuratova Sulíwxan Jalgasovna *e-mail: khsuliwxan@gmail.com*

DOI
10.66073/ReFocus-Conf/1311146

NASHR SANASI
13.11.2026 · Nukus

SAHIFALAR
679–681

NASHR HAMKORI
Research Focus
ISSN 2181-3833

IQTIBOS UÇUN Allaniyazov P.A., Koşmuratova S.J. Raqamli iqtisodiyotning O‘zbekiston yaimdagi o‘rni va raqamli infratuzilma rivoji // Veterinariya meditsinasi va çorvaçilikdagi dolzarb muammolar va ularning yeçimlari: xalqaro ilmiy va ilmiy-texnik anjuman materiallari. – Nukus, 2026. – B. 679–681. – DOI: 10.66073/ReFocus-Conf/1311146

ANNOTATSIYA Tezisda O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotning yalpi içki mahsulotdagi uluşi, internet foydalanuvçilari soni va aloqa tezligi dinamikasi 2024–2025-yillar ma’lumotlari asosida tahlil qilinadi. Raqamli infratuzilmaning tez rivojlanişi bilan qo’şilgan qiymat uluşi o‘rtasidagi tafovut ko‘rsatib o‘tilgan.

KALIT SO‘ZLAR raqamli iqtisodiyot, YaIM, internet, elektron savdo, raqamli infratuzilma.

Kiriş. Raqamli texnologiyalar iqtisodiy o‘siş, bandlik va innovatsiyalarning asosiy omiliga aylandi. Xalqaro taşkilotlar baholaşiga ko‘ra, 2023-yilda jahon raqamli iqtisodiyoti dunyo YaIMning 15–17 foizini taşkil etgan, yillik o‘siş sur’ati esa 6–7 foizga yetgan [1]. O‘zbekistonda 2020-yilda qabul qilingan «Raqamli O‘zbekiston – 2030» strategiyasi bu jarayonni davlat boşqaruvi, ta’lim, sog‘liqni saqlaş, moliya va transport sohalariga joriy etişni nazarda tutadi.

Zamonaviy dunyoda raqamli iqtisodiyot iqtisodiy ösiş va milliy raqobatbardoşlikni ta’minlovçi asosiy drayverga aylandi. Özbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli Özbekiston – 2030” strategiyasi doirasida mamlakatda raqamli texnologiyalarni barça sohalarga tatbiq etiş, internet infratuzilmasini kengaytiriş va raqamli xizmatlar uluşini köpaytiriş böyiça keng kölamli islohotlar amalga oşirilmoqda.

1. RAQAMLI IQTISODIYOTNING ÖZBEKISTON YAIMDAGI ÖRNI

Raqamli iqtisodiyotning mamlakat yalpi içki mahsulotidagi (YAIM) uluşi sönggi yillarda barqaror ösiş dinamikasini körsatmoqda.

YAIMdagi uluşi: Özbekistonda raqamli iqtisodiyot va IT-sektorning YAIMdagi uluşi izçil ortib bormoqda va Yaqin yillarda uşbu körsatkiçni 5-10% ga yetkaziş strategik vazifa qilib belgilangan. IT-Park va Xizmatlar eksporti: IT-Park rezidentlari sonining ortişi hamda dasturiy ta’minot va IT-xizmatlar eksporti hajmining keskin ösişi milliy daromad şakllanişiga salmoqli hissa qöşmoqda. Samadorlikning osişi: Işlab çiqariş va xizmat körsatiş

sohalarining raqamlaştirilişi transaksion xarajatlarni kamaytirib, mehnat undorligini oşirmoqda.

2. RAQAMLI INFRATUZILMA RIVOJLANIŞI

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanişi töğridan-töğri zamonaviy infratuzilmaning mavjudligiga boğliq. Özbekistonda bu borada quyidagi asosiy yönalişlar böyiça natijalarga erişildi:

1. Internet qamrovi va tezligi:

Optik tolali aloqa linyalarining (OTAL) uzunligi keskin uzaytirildi va aholi maskanlarini yuqori tezlikdagi internet bilan ta'minlaş darajasi oşirildi.

Xalqaro internet kanallariga ulaniş ötkazuvçanlik qobiliyati bir neça barobarga kengaytirildi.

2. Mobil aloqa va 5G texnologiyalari:

4G va 5G tarmoqlarini bosqiçma-bosqiç joriy etiş orqali hududlardagi mobil aloqa qamrovi va sifati yaxşilanmoqda.

3. Ma'lumotlarni qayta işlaş markazlari (Data Centers):

Davlat va xususiy sektor uçun xavfsiz va barqaror bulutli texnologiyalar hamda ma'lumotlar bazalarini yaratiş infratuzilmasi takomillaştirilmoqda.

Asosiy qism. 2024-yilda axborot iqtisodiyoti va elektron savdo sohasida yaratilgan yalpi qo'şilgan qiymat 60 219,5 mlrd so'mni, ya'ni YaIMning 4,08 foizini taşkil etdi [2] (1-rasm). Infratuzilma ko'rsatkiçlari esa sezilarli o'sdi: internet foydalanuvçilari soni 2024-yil boşidagi 29,52 mln (83,3%) dan 2025-yil yanvarida 32,7 mln (89,0%) ga yetdi [2; 3]. Ookla ma'lumotlariga ko'ra, mobil internetning o'rtaça tezligi 37,82 Mbit/s dan 2025-yil oktabrida 55,5 Mbit/s ga, statsionar keng polosali tezlik esa 79,06 dan 86,7 Mbit/s ga oşgan [4; 5] (1-jadval).

1-jadval. O'zbekistonda raqamli infratuzilma asosiy ko'rsatkiçlari

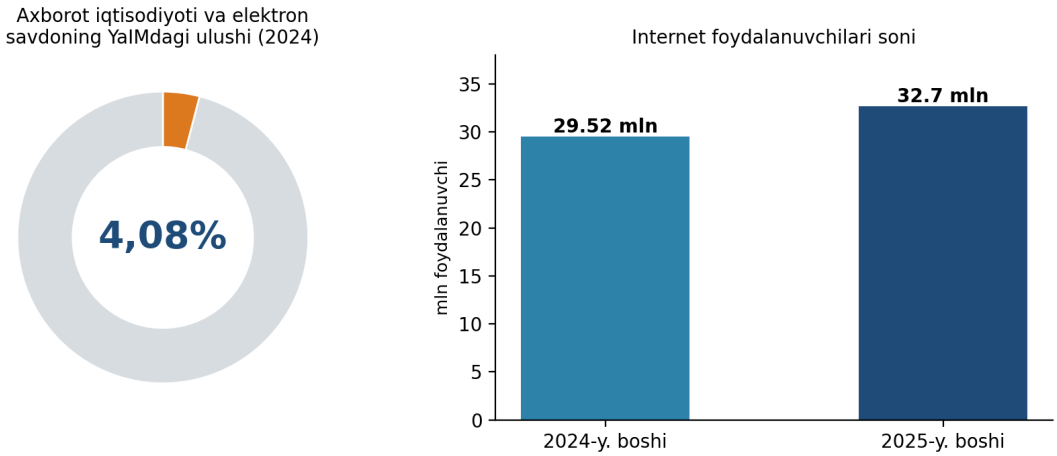
Ko'rsatkiç	2024-y. boşi	2025-y. yanvar	2025-y. oktabr
Internet foydalanuvçilari, mln	29,52	32,7	—
Internet bilan qamrov, %	83,3	89,0	—
Mobil internet tezligi, Mbit/s	—	37,82	55,5
Statsionar internet tezligi, Mbit/s	—	79,06	86,7

Izoh: manbalar metodologiyasi farq qilgani uçun ko'rsatkiçlar o'zaro qat'iy soliştirilmaydi.

Tavsiyalar. (1) raqamli xizmatlar va elektron savdo uçun soliq va moliyaviy rağbatlarni kengaytiriş; (2) çekka hududlarda keng polosali internet sifatini oşiriş; (3) raqamli iqtisodiyotni o'lçaşning yagona milliy metodologiyasini işlab çiqiş.

Xulosa. Infratuzilma va foydalanuvçilar qamrovi yuqori sur'atda o'sayotgan bo'lsa-da, raqamli sohaning YaIMdagi uluşi (4,08%) jahon o'rtaça baholaridan past. Bu raqamli xizmatlar, elektron savdo va IT eksportini kengaytiriş orqali infratuzilma imkoniyatlarini qo'şilgan qiymatga aylantiriş zarurligini ko'rsatadi.

https://doi.org/10.66073/ReFocus-Conf/1311146

1-rasm. Axborot iqtisodiyotining YaIMdagi uluşi va internet foydalanuvçilari dinamikasi

Özbekistonda raqamli iqtisodiyotning YAIMdagi örnini oşiriş va infratuzilmani yanada rivojlantiriş uçun quyidagilar taklif etiladi:

Hududlarda internet tezligi va qamrovini yaxşilaş orqali raqamli tengsizlikni bartaraf etiş.

IT-sohasida kadrlar tayyorlaş va kiberxavfsizlik infratuzilmasini mustahkamlaş.

Kiçik va örta biznes subyektlarida raqamli texnologiyalar va elektron tijoratni keng joriy etiş.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RÖYXATI

1. Özbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. “Raqamli Özbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlaş va uni samarali amalga oşiriş çora-tadbirlari töğrisida. PF-6079-son, 2020-yil 5-oktabr.
2. Gulyamov S.S. va boşqalar. Raqamli iqtisodiyotda blokçeyn texnologiyalari. Öquv qöllanma. – T.: “Iqtisod-Moliya”, 2019. – 256 b.
3. Ayupov R.X., Baltabayeva G.R. Raqamli valyutalar bozorining rivojlaniş tamoyillari va tendensiyalari. Monografiya. – T.: “Fan va texnologiya”, 2020.
4. Özbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. Özbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy holati (statistik töplamlar va hisobotlar). – Toşkent.
5. Jahangirov A.A. Özbekistonda raqamli infratuzilmani rivojlantiriş va uning iqtisodiyotga ta’siri. // *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar* ilmiy elektron jurnali, 2022, №4.